

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohtus valmis mittevaralise kahju hüvitamise analüüs haldusasjades

Riigikohtus valmis mittevaralise kahju hüvitamise analüüs haldusasjades

21. jaanuar 2021

Analüüs näitab, et kohtud rahuldavad Eestis umbes veerandi mittevaralise kahju nõuetest, mis on seotud avaliku võimu tegevuse või tegematajätmistega.

Riigikohus uuris kokku 110 mittevaralise kahju nõuet, mille kohtud aastail 2018–2019 lahendasid. Eesmärk oli välja selgitada, kuidas halduskohtud õigusnorme kohaldavad ja kui suuri hüvitisi määravad, sest viimati analüüsi neid teemasid üle kümne aasta tagasi.

Kohtutes lahendatud juhtumite seas andsid tugevalt tooni kinnipeetavate ja vahistatute kaebused, mis moodustasid üle 80 protsendi kahjunõuetest. Näiteks kurdeti kambri liiga väikese põrandapinna, kehvade jalutamisevõimaluste ja värske õhu puuduse üle. Samuti põhjustas rahulolematust see, kui kinnipeetavatele ei võimaldatud pikaajalisi kokkusaamisi pereliikmetega.

110 kahjunõudest rahuldasiid kohtud täielikult või osaliselt 31: rahaline hüvitis määrati 24 kaebajale ja seitsmel juhul peeti piisavaks õigusvastase käitumise tuvastamist. Kahjutasud jäid 12 ja 5000 euro vahele, kuid 1000 euro piir ületati ainult neljas asjas. Enamasti küündisid väljamõistetud summad mõnesaja euroni või jäid alla saja euro.

Peamine hüvitise määramise alus oli inimväärikuse alandamine

Kõige suuremad, 5000-eurosed hüvitised määrati kahes kohtuasjas lapsevanematele, kel polnud võimalik oma lastega kokku saada, sest suhtluskorra määranud kohtulahendite sundtäitmine ei toimunud efektiivselt. 1000-eurose kahjutasu sai inimene, kelle toimetulekutoetuse ja eluruumi taotlused jättis kohalik omavalitsus pikka aega õigusvastaselt menetlemata.

Kahele ligi aasta halbades tingimustes elanud kinnipeetavale määrati vastavalt 1500 ja 2000 euro suurune hüvitis. Märkimisväärne osa kahjutasu saanud kinnipeetavate kaebusi puudutas olukorda Pärnu arestimajas.

Levinuim mittevaralise kahju hüvitamise põhjus oli inimväärikuse alandamine, mille kohus tuvastas 16 korral – enamasti oli tegemist kinnipidamistingimusi käsitlevate kaebustega. Tervise kahjustamise tuvastas kohus seitsmes, alusetu vabaduse võtmise neljas, eraelu puutumatuse rikkumise kolmes ja sõnumisaladuse rikkumise ühes asjas.

Avaliku võimu tekitatud mittevaralise kahju rahaline hüvitamine on Eesti õigustraditsioonis pigem erandlik ja piiratud. Riigikohus on selgitanud, et kahju tuleb hüvitada rahas, kui seda õigustab väärikuse alandamise raskus – eelkõige kehaline või hingeline valu. Kahjutasu suuruse määrab kohus iga kord individuaalselt, arvestades konkreetse rikkumise raskust ja teisi asjaolusid, et hüvitis oleks õiglane.

Analüüsiga saab tutvuda siin [1].

Riigikohus on viimasel ajal uurinud mittevahalise kahju hüvitamist ka tsiviil- ja kriminaalasjades. Kriminaalasjade kohta avaldatakse analüüs lähiajal ja tsiviilasjade ülevaade valmis mullu sügisel [2].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
55 637 043

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohtus-valmis-mittevaralise-kahju-huvitamise-analuus-haldusasjades>

Lingid

[1] https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/analyyis/08_Mittevaraline_haldus.pdf

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohtus-valmis-mittevaralise-kahju-huvitamise-analuus-tsiivilasjades>